

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferneckého a Mgr. Martina Bobáka ve věci

žalobce: **Mgr. L. S.**
bytem xxx

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, Praha 1

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v neumožnění žalobci složení advokátního slibu a v jeho nezapsání do seznamu advokátů vedeného žalovanou,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah žaloby

1. Žalobce se svou žalobou domáhal ochrany proti postupu žalované. Uvedl, že dne 10. 8. 2022 adresoval žalované poštovní zásilku s žádostí (včetně požadovaných příloh) o umožnění složení advokátního slibu v termínu 7. 9. 2022 a o zápis žalobce k tomuto dni do seznamu advokátů. Žalobce takto učinil s přesvědčením, že pro zápis splňuje veškeré zákonné podmínky podle § 5 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o advokacii**“). Předmětná žádost byla žalované doručena dne 11. 8. 2022 a byla tak podána včas,

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

nebot' pro možnost složení slibu ve stanoveném termínu 7. 9. 2022 bylo nutné žádost žalované doručit do 15. 8. 2022. Žalovaná žalobci nezaslala pozvánku (ani jakoukoliv jinou písemnost) na složení slibu v uvedeném termínu. Bezodůvodně a v rozporu s § 55b odst. 1 písm. a) a d) zákona o advokacii mu tak neumožnila složení advokátního slibu v termínu 7. 9. 2022 a ke stejnému dni jej nezapsala do seznamu advokátů. Až na výslovnou telefonickou žádost žalobce zpravila emailovou zprávou ze dne 6. 9. 2022, že „*nejste uveden v seznamu slibujících na den 7. 9. 2022. Další postup není v kompetenci odboru matriky ČAK*“.

2. Žalobce namítl, že splňuje všechny podmínky pro zápis do seznamu advokátů; k tomu předložil a navrhl i listinné důkazy. Konkrétně ve vztahu k podmínce bezúhonnosti uvedl, že její splnění opakovaně doložil v průběhu své koncipientské praxe i později předložením výpisu z evidence rejstříku trestů. Podle žalobce při splnění podmínek podle § 5 odst. 1 zákona o advokacii musí žalovaná žadateli umožnit složení advokátního slibu a provést zápis do seznamu advokátů.
3. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem žalobce navrhl, aby zdejší soud o žalobě rozhodl tak, že uloží žalované povinnost zapsat jej do seznamu advokátů, který vede, a umožní mu složení advokátního slibu.

II. Vyjádření žalované

4. Žalovaná ve svém vyjádření zdůraznila, že žalobce opomněl mu v době podání žaloby nepochybně známé skutečnosti. Upozornila, že žalobce byl v době od 1. 6. 2019 do 28. 7. 2022 zapsán v seznamu advokátů, vyškrtnut z něj byl na základě rozhodnutí představenstva žalované ze dne 21. 6. 2022, č. j. P 34/2021-027 (**rozhodnutí o vyškrtnutí**), které nabylo právní moci dne 29. 7. 2022. K vyškrtnutí došlo z důvodů podle § 8 odst. 1 písm. a) a c) zákona o advokacii [žalobce byl ze seznamu advokátů vyškrtnut, protože byl do něj zapsán, ačkoli nesplňoval podmínku bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii, a dále z důvodu, že byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin za trestnou činnost ohrožující důvěru v řádný výkon advokacie]. Žalobce tak naplnil hned dva důvody pro jeho pozdější nezapsání do seznamu advokátů k 7. 9. 2022.
5. Žalobci dále bylo dopisem tajemníka žalované ze dne 29. 9. 2022 sděleno, že s ohledem na rozhodnutí žalované bude moci být do seznamu advokátů zapsán nejdříve po uplynutí pěti let od právní moci rozhodnutí žalované. S ohledem na skutečnost, že tento dopis byl žalobci doručen více jak měsíc před podáním žaloby, není příhodné tvrzení, že mu žalovaná nesdělila důvody nevyhovění jeho žádosti o zápis do seznamu advokátů. Žalovaná dodala, že vzhledem k tomu, že zatím u zdejšího soudu nebylo rozhodnuto o žalobě proti rozhodnutí o vyškrtnutí (vedené pod sp. zn. 9 A 66/2022), jeho právní účinky stále trvají. Podle žalované je přitom třeba vzít v úvahu, že rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů je po dobu pěti let překážkou zápisu, stejně jako je takovou překážkou vyškrtnutí ze seznamu advokátů z jiných důvodů ve smyslu § 5 odst. 1 písm. e), f) zákona o advokacii. Podle žalované by bylo v rozporu se zásadou proporcionality, pokud by žadatel o zápis do seznamu advokátů z něj vyškrtnutý pro odsouzení za úmyslný trestný čin mohl být zapsán dříve, než žadatel, který byl ze seznamu advokátů vyškrtnut z důvodu kárného provinění.
6. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem žalovaná uzavřela, že nezapsala žalobce dne 7. 9. 2022 do seznamu advokátů v souladu se zákonem. Navrhla, aby nadepsaný soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Další podání stran

7. V **replíce k vyjádření žalované z 30. 1. 2023** žalobce ke sdělení ze dne 29. 9. 2022 uvedl, že v něm žalovaná sdělila pouze jeden důvod nevyhovění žádosti žalobce, a sice že žalobce nelze zapsat po dobu 5 let od právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí. Ve vyjádření k žalobě ovšem žalovaná uvádí již tři důvody pro tento postup: důvod uvedený v dopise ze dne 29. 9. 2022; dále to, že žalobce byl do seznamu advokátů zapsán, aniž splňoval podmínku bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d)

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

zákona o advokacii a dále, že byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin za trestnou činnost ohrožující důvěru v řádný výkon advokacie. Posledně dva uvedené důvody jsou ale podle žalobce odlišné od prvně zmíněného důvodu. Vyjádření žalované je tak zmatečné a nesrozumitelné. Působí dojmem, že sama žalovaná neví, proč odmítá zapsat žalobce do seznamu advokátů. Připomněl též, že sdělením ze dne 29. 9. 2022 žalovaná nereagovala na jeho žádost z 10. 8. 2022, ale na jeho pozdější podání s tím, že předmětem žaloby je nezapsání do seznamu advokátů na základě žádosti ze dne 10. 8. 2022.

8. Žalobce nadto nesouhlasí se závěrem žalované, že při zápisu do seznamu advokátů dne 1. 6. 2019 nebyl bezúhonným. Žalobce v průběhu praxe advokátního koncipienta a advokáta opakovaně doložil svoji bezúhonnost výpisy z českého i rakouského rejstříku trestů. Taktéž předložil nahlédnutí do opisu z rejstříku trestů bez záznamu i ve zvláštní části opisu, přestože by tam záznam, pokud by existoval, evidován byl.
9. Žalobce se dále zevrubně věnoval otázce svého vyškrtnutí ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii. V rozhodnutí o vyškrtnutí postrádal řádné odůvodnění stran naplnění podmínky ohrožení důvěry v řádný výkon advokacie. Poukázal též na nekonzistentní a disproporční přístup žalované při rozhodování o vyškrtnutí ze seznamu advokátů a dřívější praxi. Zároveň dle něj není přípustné, aby žalovaná nyní při žádosti o zápis do seznamu advokátů argumentovala skutečnostmi, které panovaly v rámci dřívější žádosti o zápis (zde 1. 6. 2019). Zdůraznil též, že zápis do seznamu není předmětem správního uvážení – splňuje-li žadatel podmínky § 5 odst. 1 zákona o advokacii, musí být žalovanou zapsán.
10. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu žalobce uvedl, že doba pěti let, po kterou se advokát nepovažuje za osobu stavovsky bezúhonnou, běží od právní moci odsuzujícího rozsudku, nikoliv od právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí. Pokud mělo odsouzení nabýt právní moci 20. 3. 2017, pak by předmětných pět let uplynulo dne 20. 3. 2022. Odsouzení za údajnou trestnou činnost žalobce by podle rakouské právní úpravy bylo s ohledem na uložený trest zahlazeno taktéž po uplynutí pěti let od právní moci odsuzujícího rozsudku. K obdobné nemožnosti přihlížet k již zahlazenému odsouzení při vyškrtnutí advokáta podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii implicitně dospěl i Nejvyšší správní soud (NSS). Žalobce dodal, že nikdy nebyl žalovanou uznán kárně odpovědným.
11. Ve svém **dalším podání z 31. 1. 2023** žalobce zopakoval stěžejní argumenty – žalovaná v rozporu se zákonem posuzuje u žalobce podmínku bezúhonnosti a nerespektuje ustálenou judikaturu stran toho, po jakou dobu se na osobu nehledí jako na stavovsky bezúhonnou. Postupem žalované bylo navíc negativně zasaženo do jeho profesního i osobního života (ztráta zdroje příjmů, negativní dopad na osobu blízkou – invalidní ovdovělá matka závislá na finanční výpomoci žalobce). Taktéž poukázal na svoji dlouholetou a úspěšnou minulost výkonu povolání advokáta.
12. Následně soud **připisem z 9. 3. 2023** žalovanou seznámil se svým předběžným názorem, že její automatický požadavek na uplynutí pěti let od právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí nemá oporu v zákoně – případné dřívější odsouzení lze posuzovat toliko na podkladě podmínky bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii. Žalovanou vyzval, aby identifikovala, zda existuje překážka zápisu žalobce do tohoto seznamu, ať již spočívající v nesplnění podmínky bezúhonnosti či jiné, z jakých konkrétních důvodů a aby předložila soudu podklady k prokázání svých tvrzení.
13. V **reakci z 23. 3. 2023** žalovaná soudu sdělila, že překážkou zapsání žalobce je toliko nesplnění podmínky bezúhonnosti. Primárně proto, že má za prokázané, že byl v Rakousku odsouzen (k tomu soudu zaslala další podklady). Setrvala i na závěru, že jako záruku řádného opětovného výkonu advokacie je nutné uvažovat dobu 5 let od právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí; obdobně jako u kárného opatření vyškrtnutí musí jít o dobu 5 let, po níž advokát nemohl vykonávat advokacii). Žalobce však přes trestního odsouzení v Rakousku vykonával advokacii až do 29. 7. 2022. Pokud by splnil svou oznamovací povinnost podle § 29 odst. 2 zákona o advokacii a informoval žalovanou, že byl pravomocně odsouzen, byl by v horším postavení, než když své odsouzení zamlčel. Žalobce navíc trestní stíhání, resp. odsouzení zamlčoval dlouhodobě, již v žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů, pozdější přihlášce k advokátní zkoušce i v žádosti o zápis do seznamu advokátů. Ve svém souhrnu tak zjištěné okolnosti vzbuzují důvodné

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

pochybnosti o jeho bezúhonnosti. S ohledem na dřívější sdělení Rejstříku trestů žalovaná soudu navrhla, aby v rámci doplnění dokazování Rejstřík trestů požádal o informace týkající se záznamu o odsouzení žalobce.

14. Vyjádření žalované soud zaslal žalobci a **přípisem z 30. 3. 2023** jej vyzval, aby předložil nejen aktuální stav trestních evidencí, ale i vysvětlení žalovanou dokládaných dřívějších záznamů o odsouzení ve zvláštní části opisu z evidence rejstříku trestů (omyl, zahlazení atd.) a zejména podklady k prokázání takového vysvětlení. Upozornil jej též, že argumentace, že nyní Rejstřík trestů žádné záznamy nevede, totiž ještě nevyvrací, že dříve byly údaje skutečně evidovány, a na to, že zákon o advokacii podmínku bezúhonnosti neváže toliko k aktuální trestní zachovalosti žadatele. Soud též zdůraznil, že se obrací právě na žalobce, neboť je to on, kdo se zápisu do seznamu advokátů domáhá, a je především v jeho zájmu, aby byly rychle shromážděny veškeré podklady pro posouzení, zda má být do seznamu advokátů zapsán.
15. Žalobce v **reakci z 2. 5. 2023** především opakovaně setrval na stanovisku, že se nikdy nedopustil žádného trestného činu a nikdy nebyl odsouzen (předložil aktuální výpis z evidence rejstříku trestů) a zopakoval, že již dříve předložil nahlédnutí do opisu (které jsou podle něj také veřejnou listinou) a poukázal na vyjádření rejstříku trestů ze dne 9. 8. 2022. Popřel existenci odsouzení (nikoli jen, že se domáhá jeho zahlazení), podle něj muselo jít o pochybení rakouských orgánů. Došlo-li však skutečně k odsouzení, to již bylo stejně odsouzení zahlazeno. Dále zdůraznil, že žalovaná měla mít k dispozici odsuzující rozsudek, své závěry nemohla činit na základě typové závažnosti jednání, ale podle okolností konkrétního případu. Upozornil také na to, že podle § 10 odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb. o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů (**ZRT**), není žalovaná subjektem oprávněným vyžadovat opisy z evidence rejstříku trestů, což nelze obcházet tím, že opisy získá od třetího subjektu. Rovněž Policie ČR nebyla oprávněna si opis vyžádat a předat jej žalované (sama trestní řízení nezahájila).
16. Soud se následně **přípisem z 16. 5. 2023** obrátil na Rejstřík trestů se žádostí o vysvětlení, zda se původně jednalo o mylný záznam (objevující se ve starších opisech), popřípadě z jakého důvodu, a na základě jakých podkladů došlo k výmazu předmětného záznamu, a o předložení podkladů. Rejstřík trestů ve **stanovisku z 29. 5. 2023** jednak s odkazem na § 15 odst. 1 ZRT připomněl, že opis (včetně zvláštní části) je veřejnou listinou. Dále poukázal na právní úpravu evidování odsouzení soudy jiného členského státu EU, která je provedením Rámcového rozhodnutí rady č. 2009/315/SVV. Dále soudu zaslal informace (notifikace) k pravomocnému odsouzení žalobce rakouským soudem (Landesgericht Korneuburg), přijaté dle § 16f odst. 1 ZRT, s tím, že nedisponuje žádným dokladem o tom, že by původní záznam ve zvláštní části opisu nebyl správný. Záznam o odsouzení byl dne 20. 3. 2022 odstraněn ze zvláštní části opisu podle instrukcí uvedených v notifikaci z téhož dne.
17. Žalovaná ve **vyjádření z 20. 6. 2023** označila sdělení Rejstříku trestů za další důkaz o odsouzení žalobce v Rakousku; stejně tak je vysvětleno, proč již později odsouzení ve zvláštní části evidováno nebylo. Žalobce tudíž žalované a také soudu vědomě uváděl nepravdivé informace, resp. zamlčel podstatné okolnosti. K námitkám ohledně procesní nepoužitelnosti opisů z rejstříku trestů žalovaná bez bližšího vysvětlení poukázala na to, že po nahlížení žalobce do správního spisu ve věci vyškrtnutí najednou postrádala právě dva předmětné opisy.
18. Žalobce v **podání z 30. 6. 2023** konstatoval, že sdělení Rejstříku trestů nijak nevyvrací jeho tvrzení. Ustanovení § 16c odst. 2 ZRT je nadto protiústavní, koliduje s právem žalobce na ochranu osobních údajů, ochranu soukromého života, svobodnou volbu povolání a právem na spravedlivý proces podle Listiny základních práv a svobod, Úmluvy na ochranu základních práv a svobod a Listiny základních práv EU. Žalobce zopakoval, že citované ustanovení je i v rozporu s § 10 odst. 1 až 3 ZRT a právními předpisy na ochranu osobních údajů. Navrhl přerušení řízení a předložení věci Ústavnímu soudu. V návaznosti na své předchozí podání akcentoval, že předmětné ustanovení podle žalobce umožňuje obcházet zákonné restriktce, pokud jde o subjekty oprávněné žádat opisy

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

či výpisy z evidence rejstříku trestů. Úprava ZRT i institutu zahlázení by pozbyla smyslu. Žalobce taktéž odmítl tvrzené „zamlčování“ či „popírání“ údajného odsouzení s tím, že to nemůže představovat důvod pro nezapsání žalobce do seznamu advokátů (pokud sama žalovaná tvrdí, že domnělé odsouzení bylo již zahlázeno). Dříve činěná prohlášení žalobce byla pravdivá, nehledě na to, že před podáním čestného prohlášení dne 23. 3. 2015 ani žádné trestní stíhání žalobce nebylo zahájeno. Nikdo není povinen uvádět informace o zahlázeném odsouzení (k tomu poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. 21 Cdo 2005/2014).

19. V dalším **vyjádření z 17. 7. 2023** žalobce k ústnímu jednání původně nařízenému na tentýž den předložil aktuální výpis z evidence Rejstříku trestů z 16. 7. 2023 a výpis z evidence rejstříku trestů Rakouska, jež prokazují, že nesprávný záznam byl z evidence skutečně odstraněn. Namítl i nesprávnost listin (notifikací) předložených Rejstříkem trestů. Následně soud ještě strany poté, co se na jednání žalobce nedostavil, vyzval k upřesnění některých otázek (vyjasnění přesné specifikace žalovaného zásahu, všech důvodů, jež žalovaná snáší vůči zápisu žalobce do seznamu advokátů, či vyjasnění, zda strany trvají na provedení všech navržených důkazních prostředků).
20. Žalobce ve **vyjádření z 23. 8. 2023** specifikoval, že napadá trvající zásah spočívající v nekonání žalované – neumožnění složení advokátního slibu a neprovedení souvisejícího zápisu do seznamu advokátů. Tento zásah, potažmo jeho důsledky nadále trvají. Žalobce také uvedl, že trvá na provedení všech jím navržených důkazů, jakkoli bere v úvahu, že předmětem tohoto řízení není přezkum dřívějšího rozhodnutí o vyškrtnutí žalobce. Žalovaná nadto neustále zpětně rozšiřuje domnělé důvody pro nezapsání žalobce do seznamu advokátů, na což pouze reaguje.
21. Žalovaná v **podání z 25. 8. 2023** přehledně vyjmenovala skutečnosti, jež brání zápisu žalobce. Kromě odsouzení v Rakousku, zdůraznila, že žalobce v čestném prohlášení z 23. 3. 2015 k žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů mj. tvrdil, že se nedopustil žádného jednání, které by mohlo ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu, přestože se v období od ledna 2014 do 15. 2. 2015 dopustil jednání, za něž byl posléze potrestán. Při podávání přihlášky k advokátní zkoušce z 9. 3. 2018 zamlčel žalované, že byl odsouzen za úmyslný trestný čin; taktéž při přihlášce k advokátní zkoušce z 18. 12. 2018. V čestném prohlášení z 3. 4. 2019 k žádosti o složení slibu a zápis do seznamu advokátů mj. tvrdil, že se nedopustil žádného jednání, které by mohlo ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu, přestože byl odsouzen za úmyslný trestný čin. Některé skutečnosti podstatné pro posouzení bezúhonnosti žadatele či uchazeče přitom žalovaná nemůže zjistit jinak než z jeho informací.
22. Pravomocné odsouzení je dle žalované překážkou samo o sobě, závažnost tohoto stavu pak podstatně zvýrazňují další shora uvedené skutečnosti, jež ve svém souhrnu jsou rovněž důvodem pro nesplnění podmínky bezúhonnosti žalobce ve smyslu § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii. Upozornila také, že úmyslné uvedení nesprávného nebo neúplného údaje anebo zatajení požadovaného údaje správnému orgánu je přestupkem. Pokud toto učiní vůči žalované uchazeč o přijetí do advokátního stavu, resp. advokátní koncipient, je i jediné takové protiprávní jednání způsobilé vyvolat pochybnosti o jeho bezúhonnosti. Žalobce přitom takto postupoval opakovaně. Žalovaná specifikovala i jednotlivé důkazní prostředky.
23. V podání doručeném soudu dne **5. 10. 2023** žalobce shrnul dosavadní argumentaci a navržené důkazy. Žalovaná podle něj jen recykluje jednotlivé důvody nezapsání žalobce, jež se všechny vážou k jednomu domnělému prohřešku. Odmítl, že by se mohl při podáních žalované dopustit uvedených přestupků a opět zdůraznil nerovnou, resp. shovívavou praxi žalované při přístupu k různým advokátům, a to i při případech neoznámení trestního stíhání/odsouzení. V reakci na to žalovaná v **podání z 6. 10. 2023** zaslala soudu podklady ke zpochybňované rozhodovací praxi, blíže upozornila na to, že je nutné odlišovat neoznámení určité skutečnosti a jejich zamlčení; poukázala též na závěry rozsudku zdejšího soudu ve věci vyškrtnutí žalobce.

IV. Průběh ústního jednání

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

24. Na ústním jednání konaném dne 9. 10. 2023 soud rekapituloval dosavadní průběh řízení, obsah podání stran, akcentoval též nalézací povahu tohoto řízení (viz zejména body 44 - 46 dále). Žalobce pak upozornil i na význam jeho postoje k celé věci a na rozpory v argumentaci popírající odsouzení (s odkazem na nutný omyl rakouských orgánů) na straně jedné a dovolávající se jeho nutného zahlazení na straně druhé.
25. Účastníci pak především odkázali na argumentaci rekapitulovanou výše. Žalobce opakovaně zdůraznil, že žalovaná dostatečně neprokázala, že byl v Rakousku odsouzen. Současnou i minulou bezúhonnost prokázal nadstandardně, a pokud ji žalovaná zpochybňuje, tíží důkazní břemeno ji. I kdyby byl skutečně předán k trestnímu stíhání do Rakouska, to ostatně nemuselo být ani zahájeno, těžko proto může doložit doklad o jiném konci stíhání, než odsouzení. Údajné odsouzení navíc muselo být zahlazeno a nadto od něj uplynula i dlouhá doba. Pokud žalobce předkládal čisté výpisy z rejstříků trestů, nemohl ve svých prohlášeních uvést vědomě nepravdivé údaje. Žalobce poukázal i na nerovný přístup oproti jiným advokátům.
26. Žalovaná pak připomněla, že stavovská bezúhonnost je širší. Primárně nejde o to, že byl žalobce odsouzen, ale jak následně postupoval. Přístup žalobce, který spáchání činu a zejména odsouzení v Rakousku žalované neoznámil, nebyl čestný a byl v rozporu s etickým kodexem advokáta. V tomto postoji přitom pokračuje i v soudním řízení, přestože byl soudem vyzván, aby se k rozporům ve své argumentaci vyjádřil (dle žalované, aby se k věci postavil čelem). Žalovaná též zdůraznila závěry rozsudku sp. zn. 9 A 66/2022 a odmítla, že by na případ žalobce nahlížela neodůvodněně odlišně od některých svých jiných rozhodnutí. Připomněla, že případy uváděné žalobcem jsou starší, nejedná se navíc o srovnatelné situace.
27. Soud ve věci provedl řadu listinných důkazů: kopii žádosti o umožnění složení slibu z 9. 8. 2022, kterou žalobce požádal o umožnění složení advokátního slibu a zápis do seznamu advokátů k 7. 9. 2022, vč. čestného prohlášení o bezúhonnosti z téhož dne. Z těchto podkladů je zřejmé, že žalobce o zápis do seznamu advokátů řádně požádal a dokládal i svou bezúhonnost (podle informací žalované pro žadatele o zápis, jež soud taktéž provedl k důkazu, je povinnou přílohou žádosti čestné prohlášení a výpis z rejstříku trestů ne starší 3 měsíců, jehož nepředložení žalovaná nenamítá). Žalovaná podání žádosti vč. požadovaných příloh nezpochybňuje, netvrdí ani, že by této či nějaké pozdější v mezidobí vyhověla. Z dalších provedených důkazů (e-mailu vedoucí odboru matriky žalované z 6. 9. 2023, dopisu tajemníka žalované z 29. 9. 2023) vyplývá, že na podání a urgence žalobce reagovala negativně, nejprve tím, že není uveden v seznamu pro složení slibu, později že žalobce není možné do seznamu advokátů zapsat, jelikož neuplynulo 5 let od jeho vyškrtnutí. Soud k důkazu též provedl rozhodnutí o vyškrtnutí a úplný výpis z matričního listu žalobce ke dni 16. 12. 2022, ze kterého se podává, že jako advokát vykonával činnost od 1. 6. 2019 do 28. 7. 2022, přičemž u něj nejsou evidovány žádné informace o kárném řízení.
28. Dále soud k důkazu provedl žalobcem předložené výpisy z evidence rejstříku trestů fyzických osob (vytištěné elektronické originály, resp. konverze) z 23. 8. 2017, 13. 3. 2018, 8. 10. 2021, 10. 12. 2021, 5. 11. 2022, 24. 1. 2023, z 2. 5. 2023 a 16. 7. 2023, podle nichž se u žalobce (identifikovaného mj. jménem, příjmením a datem a místem narození) neevidují žádné záznamy o jeho odsouzení. Soud dokazoval též kopiemi záznamu z rakouského rejstříku trestů, vč. českého překladu a překladatelské doložky z 4. 4. 2022, resp. 14. 7. 2023, z nichž se též podává, že žalobce v trestních evidencích Rakouska nemá žádný záznam. Rovněž informace – nahlédnutí do opisu z evidence rejstříku trestů fyzických osob z 11. 4. 2022, 9. 8. 2022 a 9. 5. 2023, neobsahují žádné informace o odsouzení žalobce. V souvislosti s tím soud k důkazu provedl i vyjádření z 9. 8. 2022, č. j. RT 229/2022-EVD-DOP/2, v němž Rejstřík trestů odpovídal na žádost žalobce o informace ohledně zvláštní části opisu, a to tím způsobem, že informace v podobě nahlédnutí do opisu obsahuje údaje i ze zvláštní části, ale jen tehdy, pokud jsou evidovány.
29. Vedle toho soud dokazoval kopií opisu z rejstříku trestů ze 4. 3. 2020, č. žádosti 303503351, vyžádaný Policií ČR, který ve zvláštní části obsahuje záznam o odsouzení žalobce v Rakousku, konkrétně soudem Landesgericht Korneuburg dne 4. 2. 2016, s právní mocí dne 20. 3. 2017, a to

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

za trestný čin Výroby nebo přípravy omamným nejenom pro vlastní potřebu podle § 28a odst. 1 pátý případ SMG (rakouský zákon o návykových látkách; pozn. soudu). Byl mu uložen trest jednoho roku odnětí svobody s podmíněným odkladem na dobu tří let. Totožné informace obsahuje i pozdější opis z 9. 6. 2021, č. žádosti 333623371, taktéž vyžádaný Policií ČR, v němž je doplněna poznámka o konci výkonu trestu. V obou opisech je žalobce – stejně jako u jím předložených výpisů a nahlédnutí do opisu – identifikován mj. jménem, příjmením a datem a místem narození (xxx, místo narození xxx, okr. xxx). Stejně byl žalobce identifikován i v usnesení Krajského soudu v Brně z 15. 5. 2015, sp. zn. xxx/2015 o vzetí žalobce do předběžné vazby, a usnesení téhož soudu a téže spisové značky z 12. 6. 2015, kterým bylo rozhodnuto o předání žalobce do Rakouska (podle prvního z nich rovněž vypověděl, že pracuje jako advokátní koncipient). Z obou usnesení vyplývá, že předání žalobce bylo rakouskými orgány žádáno pro zločin obchodu s návykovými látkami podle § 28a odst. 1 pátý případ a přechinu nedovoleného nakládání s návykovými látkami podle § 27 odst. 1 pátá a šestý případ, odst. 3 SMG.

30. Soud dokazoval také podnětem Policie ČR, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje ze dne 9. 6. 2021, č. j. KRPB-103314-3/ČJ-2021-060410, k zahájení kárného řízení se žalobcem. Z podnětu vyplývá, že se Policie ČR zabývala oznámením o podezření z trestného činu podvodu, spočívajícím v uvedení orgánů žalované v omyl zatajením odsouzení v Rakousku. Policie neshledala důvody k zahájení trestního řízení, poukázala ovšem na zvláštní část opisu z rejstříku trestů s tím, že je patrné, že pokud činil prohlášení o bezúhonnosti dne 3. 4. 2019, bylo tomu v době podmíněného odkladu výkonu trestu.
31. K důkazu soud provedl rovněž dopis tajemníka žalované z 26. 8. 2022, č. j. 01.10-000048/22-003, kterým žalovaná žádala Rejstřík trestů o vysvětlení, zda a kdy byly údaje o odsouzení rakouským soudem z rejstříku vymazány a proč se již neobjevují v nahlédnutích do opisu. V odpovědi z 5. 9. 2022, zn. RT-89/2022-EVD-DOP/4, Rejstřík trestů uvedl, že se jedná o údaje z úschovny dokumentace, které nemůže žalované poskytnout. Tu soud rovněž provedl k důkazu, stejně jako stanovisko Rejstříku trestů z 29. 5. 2023, zn. RT-242/2023-EVD-DOP/2, jak je zmíněno výše. Společně s ním byly soudu zaslány a soudem k důkazu provedené tři listiny – Informace o odsouzení, tzv. Notifikace, z 5. 4. 2017, id. AT-CZ-NOT-000000000011719, z 2. 9. 2020, id. AT-CZ-NOT-000000000022382, a z 20. 3. 2022, id. AT-CZ-NOT-000000000027327 (k jejich obsahu srov. níže).
32. Soud dokazoval rovněž čestnými prohlášeními žalobce z 23. 3. 2015 (k žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů) a ze 3. 4. 2019 (k žádosti o zápis do seznamu advokátů), jakož i přihláškami – žádostmi o umožnění složení advokátní zkoušky z 9. 3. 2018 a 18. 12. 2018 (i k obsahu těchto podkladů viz níže).
33. Konečně soud dokazoval i kárným rozhodnutím z 24. 10. 2014, sp. zn. K 74/2014, a kárnými příkazy z 27. 9. 2012, sp. zn. K 59/2012, a z 25. 6. 2010, sp. zn. K 168/2009, jež se týkaly neoznámení trestního stíhání/odsouzení, a dvěma rozhodnutími o nevyškrtnutí advokátů z 12. 7. 2006, sp. zn. P 12/06, resp. z 13. 2. 2017, sp. zn. P 47/16 (taktéž viz níže).
34. Zbýlé důkazní návrhy žalobce soud usnesením při jednání zamítl. Dokazování jimi neprováděl jednak proto, že se netýkaly mezi stranami sporných skutečností (zvláště dohoda o rozvázání pracovního poměru koncipienta, vysokoškolský diplom z Právnické fakulty Masarykovy univerzity, osvědčení o složení advokátní zkoušky, přehled termínu slibů), nebyly pro posouzení splnění podmínky bezúhonnosti relevantní (týkaly se toliko dopadů věci na žalobce – úmrtní list otce žalobce; dodatek ke smlouvě o hypotečním úvěru z 16. 1. 2020, oznámení o výši invalidního důchodu matky žalobce, resp. s odsouzením a postojem žalobce k němu přímo nesouvisely – hodnocení žalobce na portálu Firmy.cz), popřípadě se týkají skutečností, k nimž byly provedeny jiné důkazy (výpis z kárné evidence žalobce, článek z webu žalované o nevyškrtnutí JUDr. K. ze seznamu advokátů). Jiné důkazní návrhy nad rámec těch rekapitulovaných soudem strany při jednání nevznesly.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

35. Městský soud v Praze předmětnou žalobu věcně projednal jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalované podle části třetí hlavy druhé dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (**s. ř. s.**). K tomu soud dále odkazuje na ustálenou judikaturu správních soudů, podle které je neprovedení zápisu do seznamu advokátních koncipientů, obdobně tedy i advokátů, zásahem ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. a spadá tak do pravomoci správních soudů (obecně viz usnesení zvláštního senátu ze dne 1. 8. 2017, č. j. Konf 28/2014 - 55, blíže rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2018, č. j. 7 As 269/2018 - 39, ze dne 6. 9. 2021, č. j. 5 As 462/2019 - 35, č. 4257/2021 Sb. NSS, a na něj navazující rozsudek ze dne 22. 9. 2023, č. j. 5 As 1/2023 - 28).
36. Soud též ověřil, že žaloba byla podána včas a je přípustná (§ 84 a 85 s. ř. s.). Zákon o advokacii nestanoví žádný účinný prostředek nápravy, naopak odkazuje na možnost soudní ochrany (§ 55b odst. 1). Projednávanou žalobu soud vyhodnotil jako zápůrčí, směřující nejen k určení nezákonnosti zásahu, ale k ochraně před zásahem, který doposud nebyl ukončen a jenž spočívá v nečinnosti žalované při provedení zápisu a složení advokátního slibu.
37. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu viz např. rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).
38. V projednávané věci není sporu o tom, že tvrzený zásah je úkonem způsobilým žalobce přímo (1. podmínka) zkrátit na jeho právu být do seznamu advokátů zapsán (2. podmínka). Postup žalované není rozhodnutím (4. podmínka) a tento úkon byl zaměřen přímo proti žalobci (5. podmínka). Z hlediska soudního řízení je tak předmětem posouzení naplnění 3. podmínky – zda žalovaná postupovala v souladu se zákonem a svou pravomocí předpokládanou zákonem o advokacii.
39. Dříve, než soud přistoupí k posouzení této otázky, ještě upozorňuje, že část argumentace žalobce směřovala proti zákonnosti rozhodnutí o vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů z důvodů podle § 8 odst. 1 písm. a) a c) zákona o advokacii, jehož samostatným přezkumem se ale zabýval devátý senát zdejšího soudu pod sp. zn. 9 A 66/2022. Otázka, zda měl být žalobce vyškrtnut, či nikoli není předmětem nynějšího řízení. Přesto je vhodné upozornit, že rozsudkem ze dne 30. 8. 2023, č. j. 9A 66/2022 - 205, byla žaloba žalobce zamítnuta, přičemž zdejší soud na námitky týkající se oprávněnosti vyškrtnutí ze seznamu advokátů v odůvodnění odkazovaného rozsudku reagoval.
40. Na základě provedeného dokazování soud seznal, že žalovaná svým rozhodnutím vyškrtla žalobce ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 1 písm. a) a c) zákona o advokacii. Podle žalované totiž žalobce v době zápisu nesplňoval (a stále nesplňuje) podmínku bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii. Konkrétní důvod nevyhovění žádosti žalobce žalovaná původně žalobci skutečně nesdělila. To učinila až v dopise ze dne 29. 9. 2022, v reakci na další žádost žalobce. V něm ovšem uvedla jen to, že žalobce nemůže být do seznamu advokátů zapsán dříve, než po uplynutí pěti let ode dne právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí.
41. Pozdější vyjádření žalované k žalobě proto působilo poněkud nejasně. Žalovaná nejprve uvedla, že pro nezapsání žalobce do seznamu advokátů jsou dány dva důvody (nesplnění podmínky bezúhonnosti a odsouzení za úmyslný trestný čin ohrožující důvěru v řádný výkon advokacie). Vzápětí ovšem dodala, že po dobu pěti let je překážkou zápisu samotné rozhodnutí o vyškrtnutí. Vzhledem k dopisu ze dne 29. 9. 2022 lze předpokládat, že primárním důvodem, proč žalovaná odmítla žalobce do seznamu advokátů zapsat, byla existence pravomocného rozhodnutí o vyškrtnutí, od jehož právní moci neuplynulo pět let.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

42. Soud již v průběhu soudního řízení žalovanou upozornil, že tento důvod sám o sobě neobstojí. Vzhledem k tomu, že jím žalovaná vzdor poučení soudu stále argumentuje, uvádí soud následující. Předně je zřejmé, že výklad žalované nekoresponduje s požadavky (podmínkami) na zápis do seznamu advokátů, jak je předpokládá zákon. Ustanovení § 5 odst. 1 zákona o advokacii nepočítá s tím, že by důvodem pro nezapsání žadatele do seznamu advokátů představovalo jeho dřívější vyškrtnutí podle § 8 odst. 1 písm. a) nebo c) zákona o advokacii, jako tomu bylo v případě žalobce. Vyškrtnutí ze seznamu je překážkou zápisu jen tehdy, pokud šlo o kárné opatření, resp. je dána souvislost s insolvenčním řízením [§ 5 odst. 1 písm. e), f)]. Paušální podmínka, že žadatel o zápis nesmí být vyškrtnut ze seznamu advokátů, respektive, že od jeho vyškrtnutí musí uběhnout alespoň pět let, tak představuje výrazně rozšiřující výklad žalované, jenž nemá oporu v zákoně. Žalovaná tím nad rámec zákona vytváří další překážky pro přístup k povolání advokáta.
43. Podle soudu je nutné striktně vycházet jen ze zákonného výčtu podmínek zápisu, který je svou povahou taxativní a neumožňuje doplnění (rozšíření) o další (byť podobné) překážky. Pokud jsou podmínky § 5 odst. 1 splněny, je žalovaná povinna žadatele zapsat (srov. spojení *Komora zápisů*). Neobstojí tak úvaha žalované, podle níž rozhodnutí o vyškrtnutí podle § 8 odst. 1 písm. a) a zvláště písm. c) zákona o advokacii má mít stejné důsledky, jako kárné opatření vyškrtnutí uložené rozhodnutím kárného senátu žalované. Zákon o advokacii to v § 5 odst. 1 jednoduše nepředpokládá. Pokud žalovaná poukazuje na neproporcionalitu takového závěru, nelze dle soudu za neproporcionální označit něco, co zákonodárce (podle všeho nikoli opomenutím) neupravil. Zcela oprávněně si přitom lze klást otázku, zda by racionální zákonodárce specifikoval jen určité důvody vyškrtnutí jako překážku zápisu, pokud by chtěl z vyškrtnutí (z některých dalších důvodů) učinit negativní podmínku výkonu advokacie.
44. Podmínkou pro zápis tak není absence vyškrtnutí pro předchozí odsouzení ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) nebo c) zákona o advokacii, ale to, zda žalobce svým dřívějším jednáním nezavdává důvod pochybovat o jeho osobnostních a morálních předpokladech. To pokrývá podmínka bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii (právní úprava tím veřejný zájem na řádném výkonu advokacie garantuje dostatečně). Žalovaná musí posuzovat nikoli to, zda byl žalobce ze seznamu advokátů z důvodu dřívějšího odsouzení vyškrtnut, ale zda je bezúhonný. Důvod, o který žalovaná nezapsání žalobce původně primárně opírala, tudíž neobstál – soud však musel s ohledem na principy rozhodování o zápůřčí zásahové žalobě zohlednit všechny skutečnosti, jež na něj žalovaná, případně i později, poukazovala.
45. Z podání žalované, zvláště po sdělení předběžného názoru soudu, je totiž zřejmé, že ta činí spornou právě i podmínku bezúhonnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii. Soud v této souvislosti připomíná, že se pohybuje v mantinelech nalézacího řízení; musí proto sám posoudit, zda jsou splněny všechny podmínky pro vyhovění žalobě, zde v podobě uložení zápisu žalobce do seznamu advokátů (již citovaný rozsudek NSS sp. zn. 5 As 462/2019). Je tak povinen se zabývat všemi skutečnostmi rozhodnými pro zápis žalobce do seznamu advokátů, pokud by se tyto staly v řízení mezi stranami spornými (v opačném případě však soud bez dalšího vychází z toho, že podmínky, které žalobce doložil, a žalovaná je současně nezpochybnila, splněny jsou).
46. Soud se nicméně přes nalézací povahu tohoto typu řízení neřídí vyšetřovací zásadou. Odpovědnost za zjištění skutkového stavu nesou především strany; ty musí předestřít náležitá skutková tvrzení a tato také prokázat (viz citovaný rozsudek NSS sp. zn. 5 As 1/2023, bod 46). Soud se proto následně zabýval toliko splněním podmínky bezúhonnosti, kterou jedinou činila žalovaná spornou, a to jen v tom rozsahu, v jakém tak činila. Přihlížel tedy jen k těm důvodům, jež soudu žalovaná v kontextu zpochybnění bezúhonnosti jako překážky zápisu specifikovala. Zároveň nemohl odhlédnout od toho, že je to žalobce, který se před soudem zápisu do seznamu advokátů domáhá – odpovědnost za prokázání splnění podmínky bezúhonnosti a s tím souvisejících tvrzení tak tíží jeho, nikoli soud.
47. Soud připomíná, že dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o advokacii je na základě písemné žádosti do seznamu advokátů vedeném žalovanou zapsán každý, „kdo je bezúhonný“. Zákon zde neobsahuje legální definici bezúhonnosti, proto je třeba k ní přistupovat jako k neurčitému právnímu pojmu,

který žalovaná může (musí) pro účely posouzení žádosti o zapsání do seznamu advokátů vyložit s ohledem na konkrétní okolnosti každého případu (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2018, č. j. 7 As 269/2018 - 39, bod 15). Bezúhonnost je obecně judikaturou chápána jako způsob vedení života v souladu s mravně-etickými zásadami. Jak vyplývá z citovaného rozhodnutí NSS, z pohledu zákona o advokacii nelze stavovskou bezúhonnost vykládat jen jako beztrestnost v trestněprávním smyslu, ale širěji s ohledem na cíle předmětného zákona (zejména ochrany a prosazování oprávněných zájmů klienta, cti, svědomitosti a zachování důstojnosti advokátního stavu).

48. Jak k tomu uvedl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2018, č. j. 33 Cdo 3603/2017 - 267, zákon o advokacii „*zejména vymezuje práva a povinnosti advokátů spolu s předpoklady pro výkon advokacie, odpovídající společenskému významu profese advokáta vykonávajícího nezávislé povolání, při němž jsou poskytovány odborné právní služby (srov. § 5 odst. 1). Význam této profese musí být rozhodujícím vodítkem pro výklad v tomto zákoně blíže nespecifikovaných pojmů, včetně pojmu bezúhonnosti (§ 5 odst. 1 písm. d/ zákona č. 85/1996 Sb.). Při jeho výkladu je třeba vyjít zejména z ustanovení upravujících práva a povinnosti advokátů (§ 16 a násl. zákona č. 85/1996 Sb.) a ze znění slibu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. j/ zákona č. 85/1996 Sb. „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu ctít právo a etiku povolání advokáta a chránit lidská práva. Slibuji, že budu dodržovat povinnost mlčenlivosti a dbát důstojnosti advokátního stavu.“, který lze složit až po splnění všech podmínek uvedených v § 5 odst. 1 pod písmeny a/ až i/ zákona č. 85/1996 Sb. Bezúhonným může být jen takový uchazeč o zápis do seznamu advokátů, který svým dosavadním občanským a pracovním životem naplňuje předpoklad občanské a morální (mravní) zachovalosti. Za bezúhonného ve smyslu § 5 odst. 1 písm. d/ zákona č. 85/1996 Sb. lze považovat jen takového uchazeče, u něhož není zpochybněn předpoklad, že bude čestně a svědomitě plnit povinnosti advokáta. Zatím co závažek ctít právo, tj. dodržovat ústavní předpisy a další zákony, je předpokladem zcela zásadním, potom svědomitě a čestně plnění povinností advokáta je vyjádřením zásady právnické etiky (srov. § 16 odst. 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb. o tom, že „při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě ...“ a že „... při výkonu advokacie postupuje tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže ...“).*“
49. Také odborná literatura uvádí, že „(b)ezúhonnost se vykládá rozšiřujícím způsobem, nejde jen o beztrestnost, ale bezúhonnost v širším slova smyslu. Nestačí pouze předložení výpisu z rejstříku trestů, z něhož se dokládá, že žadatel nebyl soudně trestán, ale v souladu s konstantní judikaturou se v tomto smyslu vykládá pojem bezúhonnosti jako souhrn skutečností nevzbuzujících pochybnosti o občanské, mravní a profesní zachovalosti žadatele o zápis. Žadatel nemůže vzbuzovat pochybnosti o tom, zda je schopen takového výkonu advokátní činnosti, jaký má na mysli § 16 a 17, tedy pochybnosti o tom, že se při výkonu advokacie bude chovat čestně a svědomitě a že při výkonu advokacie bude postupovat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu.“ (Svejkovský, J., Vychopeň, M., Krym, L., a kol. *Zákon o advokacii: Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012). Jistým vodítkem pro posouzení naplnění podmínky bezúhonnosti může být i text čestného prohlášení o bezúhonnosti k žádosti o zápis (srov. níže; aktuálně žalovaná doplnila i bod týkající se pravomocného odsouzení v tuzemsku nebo zahraničí, jak je zřejmé ze žádosti žalobce, resp. čestného prohlášení z 9. 8. 2022). K žádosti přitom žalovaná požaduje zásadně předložení výpisu z rejstříku trestů.
50. Z obsahu jednotlivých podání i průběhu ústního jednání vyplývá, že žalovaná zpochybňuje bezúhonnost žalobce i jeho dřívějším odsouzením v Rakousku, které bylo zjištěno v řízení o vyškrtnutí. Bylo by podle ní nepřiměřené, aby byl žalobce, vyškrtnutý z důvodu spáchání závažného trestného činu, zapsán dříve, než pokud by byl vyškrtnut za kárné provinění, resp. aby byl fakticky zvýhodněn oproti tomu, kdo by své odsouzení žalované řádně oznámil. K tomu během soudního řízení žalovaná doplnila, že žalobce své odsouzení zamlčel a uváděl tak žalované nepravdivé informace.
51. Pokud jde o dřívější odsouzení a možnost k němu přihlížet, je nutné zdůraznit, že zákon o advokacii neobsahuje zvláštní úpravu pro zahlázení odsouzení podle trestních předpisů, resp. neupravuje, kdy je dřívější odsouzení pro podmínku bezúhonnosti nerozhodné (*a contrario* srov. § 60 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích k bezúhonnosti soudců). Rozhodnou nutně nemusí být ani trestněprávní úprava zahlázení. Jak dříve dovodil Nejvyšší soud

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

v citovaném rozsudku sp. zn. 33 Cdo 3603/2017, „(p)řestože se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen, vyslovil-li soud, že se podmíněně odsouzený osvědčil (§ 83 odst. 4 tr. zák.), a přestože zahlazení odsouzení je spojeno s tím účinkem, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 106 tr. zák.), představuje bezúhonnost – vedle zmíněného aspektu beztrestnosti – souhrn předpokladů občanské a morální zachovalosti, naplněné – vzhledem ke zvláštním nárokům na profesi advokáta – i požadavkem směřujícím k dodržování zásad právní etiky.“

52. Sama skutečnost, že u žalobce nyní nejsou ani v ČR, ani v Rakousku evidovány údaje o dřívějším odsouzení, jak se podává z provedených výpisů z trestních evidencí, tudíž neznamená, že je automaticky stavovsky bezúhonný (např. jen z důvodu zahlazení odsouzení). To, byť implicitně, nevyplyvá ani z rozsudku NSS ze dne 19. 1. 2006, č. j. 7 As 23/2005 - 59, na nějž upozorňoval žalobce (NSS se jednak zabýval vyškrtnutím advokáta, tuto konkrétní otázku navíc vůbec neřešil, protože se jednalo o opožděnou námitku).
53. Žalované je nutné přisvědčit potud, že pro řešení nastolené otázky v podobě stanovení určité minimální doby pro znovunabytí bezúhonnosti se skutečně Nejvyšší soud v citovaném rozsudku sp. zn. 33 Cdo 3603/2017 přiklonil k možné analogii s případy vyškrtnutí advokátů pro kárné provinění. Inspiroval se tedy § 35b písm. d) zákona o advokacii, podle kterého se na advokáta hledí, jako by mu kárné opatření vyškrtnutí nebylo uloženo, po uplynutí pěti let ode dne jeho vykonání (dle § 35a odst. 1 téhož zákona rozhodnutí o uložení tohoto kárného opatření je vykonáno dnem nabytí právní moci). Dovolací soud ovšem výslovně uvedl, že „(d)oba pěti let běží od právní moci odsuzujícího rozsudku v trestní věci.“ Po tuto dobu nelze považovat žadatele za bezúhonného. V této věci posléze rozhodoval i Ústavní soud, jenž odmítl ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost (meritorně se závěry obecných soudů nezabýval; viz usnesení ze dne 16. 4. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3431/18).
54. Z pohledu zdejšího soudu je podstatné, že Nejvyšší soud počátek doby pěti let explicitně vztahoval k právní moci odsuzujícího rozsudku. Žalovaná to označuje za inkonzistentní, tak tomu ovšem není. K vyškrtnutí advokáta z důvodu dřívějšího spáchání trestného činu může dojít v zásadě kdykoli. Doba, kdy nelze považovat žadatele za bezúhonného, pokud ji lze vůbec jednotně stanovit, by se však měla zásadně počítat od předvídatelného okamžiku, jenž byl spojen s „odsouzením“ žadatele (v tom je srovnatelné vyškrtnutí pro kárné provinění a odsouzení v trestním řízení). Neměla by být pevně stanovena v závislosti na tom, kdy se žalovaná o odsouzení dozvěděla, či jak rychle ve věci rozhodla.
55. V případě vyškrtnutí pro kárné provinění jde fakticky (způsobem koncipování zahlazení této sankce) o nejméně pětiletý trest zákazu činnosti. Vyškrtnutí z důvodu trestního odsouzení ovšem není trestem, jde o opatření preventivního charakteru, které má v návaznosti na trestní odsouzení primárně chránit řádný výkon advokacie vůči klientům, resp. advokátní stav jako takový. Bez výslovné zákonné opory proto nelze fakticky koncipovat jakýsi další, fakticky až pětiletý trest zákazu činnosti (zákaz činnosti může nadto již předtím uložit i trestní soud), a bránit tak automaticky zápisu žalobce jen proto, že dosud neuplynulo pět let od jeho vyškrtnutí (již požadavek 5 let od právní moci odsuzujícího rozsudku jde v konečném důsledku nad výslovné znění zákona, z pohledu principů právní jistoty a proporcionality jej lze ovšem označit za rozumný). Soud dodává, že s vyškrtnutím podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii nelze ostatně důvodně spojovat ani počátek doby pro možnou nápravu odsouzeného advokáta, která se jistě odvozuje především od trestního odsouzení. Soud též nemohl přehlédnout, že sama žalovaná ve výše citovaném případě, alespoň podle odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu, prosazovala názor, že se má doba 5 let počítat od právní moci odsuzujícího rozsudku.
56. Čistě pro pořádek soud připouští, že v rozsudku sp. zn. 9 As 66/2022, bodě 118, se jeho jiný senát přiklonil k názoru žalované, že odsouzený advokát by neměl vykonávat advokacii po dobu 5 let. Tento obecný závěr byl ovšem vyřčen v zásadě nad rámec nutného odůvodnění a zjevně s ohledem na okolnosti případu žalobce. Nyní rozhodující senát se přitom bezezbytku ztotožňuje s tím, že je nutné zohledňovat i konkrétní okolnosti každé věci a neposkytovat ochranu obcházení zákona či jinak nepoctivému jednání. Nesouhlasí však s tím, že smyslem příslušných ustanovení zákona

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

o advokacii je, aby odsouzený advokát v každém případě nemohl vykonávat advokacii po dobu 5 let (byl nutně „potrestán“). Smyslem zákona o advokacii je totiž „jen“ zajistit, aby do seznamu advokátů nemohl být zapsán takový žadatel, který není „stavovsky“ bezúhonný.

57. Uplynutím pěti let od právní moci odsouzení (za jeho současného zahlázení) se přitom žadatel v kontextu výše připomenutých závěrů Nejvyššího soudu nestává automaticky bezúhonným ve smyslu zákona o advokacii. I po uplynutí doby pěti let lze jistě přihlížet k dalším okolnostem případu (dalšímu jednání žadatele), resp. výjimečnému rozměru spáchaného činu z pohledu etických nároků na profesi advokáta. Žadatel tak nemusí být shledán bezúhonným ani přes trestněprávní zahlázení jeho odsouzení (otázka beztrestnosti je jen jednou z rovin „stavovské“ bezúhonnosti), jakkoli by to i podle judikatury zdejšího soudu mělo být pravidlem (k tomu viz rozsudek ze dne 4. 9. 2023, č. j. 17 A 90/2023 - 52).
58. V posledně citovaném rozsudku zdejší soud zdůraznil, že smyslem institutu zahlázení odsouzení je odstranění nepříznivých důsledků odsouzení, mezi něž patří i omezení pracovního života pachatele. Jinak řečeno, na žadatele, jehož odsouzení bylo zahlázeno, by se zásadně mělo hledět jako na bezúhonného i ve smyslu zákona o advokacii, ledaže by konkrétní závažné okolnosti trestného činu odůvodňovaly jiný závěr.
59. Prostá existence odsouzení žalobce za trestný čin tudíž nebyla z právě popsanych důvodů středobodem úvah soudu ani v nynější věci, neboť jeho prokázání, nebo naopak vyvrácení, nemusí být z pohledu posouzení „stavovské“ bezúhonnosti určující. Za klíčové soud považoval posouzení dalších okolností, jež by mohly v souhrnu vyvolávat významné pochybnosti o osobnostních a morálních vlastnostech a předpokladech žalobce. Přesto, v souvislosti se závěrem o odsouzení žalobce, jenž v důsledku ovlivňuje i východiska pro posouzení toho, zda své odsouzení „zatajil“, nelze odhlédnout od otázky, jestli žalobce skutečně odsouzen byl. Touto otázkou se přitom již zdejší zabýval v citovaném rozsudku sp. zn. 9 A 66/2022, v němž dospěl k závěru, že dřívější odsouzení bylo žalovanou dostatečně doloženo přímými i nepřímými důkazy (zejména bod 108 rozsudku). Přesto soud nyní – i s ohledem na povahu řízení o zásahové žalobě – sám dodává následující. Je zřejmé, že žalovaná se o tom, že byl žalobce rozhodnutím rakouského soudu (Landesgericht Korneuburg) ze dne 4. 2. 2016, které nabylo právní moci dne 20. 7. 2017, uznán vinným trestným činem výroby nebo přípravy omamných látek nejenom pro vlastní potřebu ve smyslu rakouské právní úpravy o návykových látkách a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce jednoho roku s podmíněným odkladem na dobu tří let, dozvěděla ze zvláštní části popisu z evidence Rejstříku trestů fyzických osob ze dne 9. 6. 2021 (samotné rozhodnutí rakouského soudu nebylo ani jednou ze stran soudu předloženo). Tento opis jí byl postoupen Policií ČR v rámci podnětu ke kárnému řízení se žalobcem.
60. Soud zdůrazňuje, že k posouzení trestní bezúhonnosti standardně slouží výpis z rejstříku trestů. Ten v případě žalobce skutečně žádný záznam neobsahoval. Podle ZRT přitom platí, že údaje z evidence se poskytují buď ve formě *výpisu*, nebo *opisu*. Ve výpisu jsou uvedena všechna odsouzení, pokud se na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen (srov. § 11 a násl. ZRT). Neuvádějí se v něm ale údaje o odsouzení v jiném členském státě podle § 4a ZRT, dle kterého se „*zaznamenávají též údaje o pravomocných odsouzeních občanů České republiky soudy jiného členského státu Evropské unie nebo Spojeného království v trestním řízení a údaje navazující na tato odsouzení, a to na základě informací zaslaných těmito státy*“. Ve výpisu se objeví jen tehdy, pokud se na ně hledí jako na odsouzení soudy České republiky (srov. § 13 odst. 1 ve spojení s § 4a odst. 3 ZRT). Dále se pro potřeby trestního řízení podle § 10 a násl. ZRT vydává příslušným orgánům *opis* z rejstříku trestů; v něm se uvádějí všechny údaje o každém odsouzení osoby, a to též včetně údajů o zahlázení odsouzení (srov. § 10 odst. 4) a údaje zaznamenané podle § 4a zákona (ty se uvádějí do zvláštní části popisu, srov. § 10 odst. 5).
61. Platí, že výpis a opis jsou podle § 15 odst. 1 ZRT veřejnými listinami. Na ty je tak třeba nahlížet prizmatem presumpce jejich pravdivosti [§ 134 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o. s. ř.), ve spojení s § 64 s. ř. s.]. Není-li dokázán opak, platí, že veřejná listina prokazuje pravdivost toho, co je v ní osvědčeno nebo uvedeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

62. Žalobce napadá procesní použitelnost opisů zaslaných žalované Policíí ČR s podnětem k zahájení kárného řízení se žalobcem. Jedná se zejména o opis ze dne 9. 6. 2021, o nějž se žalovaná opírala v rozhodnutí o vyškrtnutí, a dále o souběžně předložený opis ze dne 4. 3. 2020. Skutečnost, že rozhodnutí o vyškrtnutí z opisu vycházelo, aproboval devátý senát zdejšího soudu v rozsudku sp. zn. 9 A 66/2022. Ani nyní rozhodující senát nepovažuje samotné opisy za procesně nepoužitelné důkazy.
63. Žalobci lze přisvědčit potud, že podle § 10 odst. 1 ZRT se opis vydává jen pro potřeby trestního řízení orgánům činným v trestním řízení a Ministerstvu spravedlnosti (to, stejně jako kancelář prezidenta republiky, může opis vyžadovat i z jiných zde stanovených důvodů). Jiným orgánům a osobám lze na jejich žádost vydat opis jen tehdy, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis (§ 10 odst. 3). Žalovaná tedy není oprávněna žádat o opis z evidence trestů. V tomto případě si ovšem opisy nevyžádala, obdržela je od Policie ČR. Přestože ta ve věci formálně nezahájila úkony trestního řízení ve smyslu § 158 odst. 3 trestního řádu (což vyplývá z obsahu jejího podnětu provedeného k důkazu), opis nepochybně žádala právě pro účely trestního řízení, jak je zřejmé i ze záhlaví obou opisů. Ve shodě s rozsudkem sp. zn. 9 A 66/2022 je nutné doplnit, že i před formálním zahájením úkonů trestního řízení provádí policejní orgán podle § 158 odst. 1 trestního řádu šetření, jež logicky činí pro účely trestního řízení (pro posouzení, zda je zahájit). Mimo jiné na základě trestních oznámení je povinen provádět potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele; je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti.
64. Pokud policie šetřila trestní oznámení, což žalobce nerozporuje, nepochybně vystupovala jako policejní orgán (orgán činný v trestním řízení) – opisy si tak vyžádala pro účely trestního řízení. Ustanovení § 10 odst. 1 ZRT výslovně nehovoří o zahájeném/běžícím trestním řízení *stricto sensu*, pro účely trestního řízení může nepochybně sloužit i postup policie před jeho formálním zahájením. Smyslem jednání policie zde navíc nebylo obcházení zákonné úpravy poskytování opisů (to z ničeho nevyplývá), Policie ČR šetřila trestní oznámení a jen později vyhodnotila, že nejde o podezření z trestného činu a že by věc mohla být projednána v rámci kárného řízení.
65. Proto zaslala podnět žalované, která jej pak přirozeně prověřovala (je nerozhodné, že podnět policie neobsahoval číslo jednací charakteristické pro trestní řízení, jak žalobce upozornil při jednání). Již v rozhodnutí o vyškrtnutí k tomu žalovaná případně uvedla, že je orgánem vykonávajícím veřejnou správu na úseku advokacie ve smyslu § 40 odst. 3 zákona o advokacii, a je proto povinna šetřit veškeré podněty týkající se porušení povinnosti advokátů (srov. § 42 správního řádu). Jinými slovy je povinna přihlížet ke všem skutečnostem, jež takto vyjdou najevo. Rovněž soud je nyní povinen posoudit naplnění podmínky bezúhonnosti a za tím účelem se zabývat všemi stranami předloženými důkazy. Podle § 125 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. mohou za důkaz sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci. Skutečnost, že žalovaná, resp. nyní správní soud pracují s opisy bez výslovné zákonné opory, přitom ještě sama o sobě neznamená, že jde o důkazy procesně nepoužitelné. Rozhodné je, že opisy byly Policíí ČR obstarány v souladu se zákonem a v souladu se zákonem byly Policíí žalované předány (opět viz i rozsudek sp. zn. 9 A 66/2022).
66. Vedle těchto listin lze na samotnou existenci dřívějšího odsouzení žalobce v Rakousku ostatně usuzovat i z dalších podkladů. Předně, žalovaná i zdejší soud ve věci sp. zn. 9 A 66/2022 vycházely i z usnesení Krajského soudu v Brně o vzetí žalobce do předběžné vazby a o jeho předání, jež soud i nyní provedl k důkazu. Údaje v záhlaví tohoto usnesení zcela jistě odpovídají žalobci (v rozhodnutí byl mj. označován jako advokátní koncipient a také další údaje odpovídají žalobci, jako datum či místo narození, jež jsou zřejmé např. i z jím předložených výpisů z Rejstříku trestů). Obdobně jako opisy jsou přitom procesně použitelná i rozhodnutí Krajského soudu v Brně. Pokud je žalovaná získala přímo od krajského soudu, nelze mít za to, že je obstarala v rozporu se zákonem; zdejší soud by nadto byl stejně oprávněn si tyto podklady vyžádat postupem podle § 74 odst. 1 s. ř. s. věta čtvrtá, který poskytuje oporu pro žádosti správního soudu o vyjádření či spisy třetích osob a orgánů.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

67. Žalovaná také přiléhavě uvedla, že pokud by byl výsledek následného řízení v Rakousku pro žalobce příznivý, žalované či soudu by to sdělil a předložil by odpovídající rozhodnutí rakouského soudu či jiného orgánu. K tomu soud žalobce v průběhu řízení také vyzval, a to právě i s přihlédnutím k tomu, že určité vyústění lze vzhledem k nezpochybnitelnému předání žalobce do Rakouska a jeho pobytu ve vazbě (nejprve předběžné a poté předávací) nepochybně očekávat. Žalobce ovšem další vývoj jeho věci v Rakousku nijak neosvětlil, trvá na tom, že se nikdy trestného činu nedopustil a že nikdy nebyl v tuzemsku nebo v zahraničí odsouzen (např. na str. 5 a 6 podání z 2. 5. 2023 jasně, že se nikdy nedopustil trestného činu a nikdy nebyl odsouzen s tím, že záznam je nesprávný – jde o chybu, jež musela vzniknout v Rakousku. soudu předložil vícero výpisů z evidence Rejstříku trestů, a to konkrétně (od nejnovějšího) ze dne: 16. 7. 2023, 24. 1. 2023, 5. 11. 2022, 8. 10. 2021, 13. 3. 2018, 23. 8. 2017, vždy bez informace o odsouzení.
68. Žalobce dále soudu předložil i nahlédnutí do opisu z evidence Rejstříku trestů České republiky ze dne 11. 4. 2022, 9. 8. 2022 a 9. 5. 2023. Ve všech případech neobsahovaly tyto podklady žádnou informaci o odsouzení žalobce. Dále soudu předložil výpis z trestního rejstříku Rakouské republiky ze dne 4. 4. 2022 a 14. 7. 2023 bez zapsaného záznamu. Jakkoli je z listin předložených žalobcem zřejmé, že nyní ani v České republice, ani v Rakousku nejsou vedeny žádné záznamy o jeho odsouzení, tyto podklady neprokazují, že žalobce vůbec odsouzen nebyl. Dokládají jen to, že už takové odsouzení nyní není evidováno. Předchozí odsouzení nutně nezpochybňuje ani nahlédnutí do opisu z evidence rejstříku trestů. Soud poznamenává, že ZRT v účinném znění nahlédnutí do opisu výslovně neupravuje (upravoval jej ve znění do 30. 9. 2015). Tehdy a ani nyní výstup z nahlédnutí neoznačoval za veřejnou listinu, předložená nahlédnutí jsou prosté informace o obsahu opisu a slouží tedy jen k informování osoby, které se týkají (jak se na nich i uvádí). V každém případě platí, že nahlédnutí do opisu z dubna 2022 nebo i pozdější nutně nezpochybňuje, že zde předmětné odsouzení nebylo evidováno k červnu 2021 (mohlo být např. z důvodu zaházení vymazáno).
69. Soud se přesto s ohledem na předložené podklady rozhodl obrátit přímo na Rejstřík trestů s žádostí o vysvětlení rozporů mezi tím, co uvádí žalovaná a žalobce. Rejstřík trestů ve svém vyjádření z 29. 5. 2022 potvrdil, že nemá žádné informace o omylu v údajích, předložil také Informace o odsouzení – notifikace rakouské strany, z nichž se podává informace o odsouzení žalobce (odpovídající údajům v opisech z evidence), o konci trestu a o vymazání údajů. Notifikací ECRIS z 5. 4. 2017, identifikátor ECRIS: *AT-CZ-NOT-000000000011719*, bylo oznámeno odsouzení žalobce (žalobci odpovídají i identifikační údaje) za drogový trestný čin podle § 28a odst. 1 bod 5 SMG, s právní mocí 20. 3. 2017 (konečné datum trestného činu 15. 2. 2015, datum odsouzení 4. 2. 2016) a délkou trestu 1 rok s odkladem na 3 roky. V notifikaci ze dne 2. 9. 2022, identifikátor ECRIS: *AT-CZ-NOT-000000000022382*, rakouské orgány oznámily konec výkonu trestu a konečně z notifikace z 20. 3. 2022, identifikátor ECRIS: *AT-CZ-NOT-000000000027327*, je zřejmé, že rakouské orgány oznámily Rejstříku trestů i uplynutí lhůty pro uchovávání informací o odsouzení, a to právě dne 20. 3. 2022. To vysvětluje, že záznam o odsouzení již není uveden ani ve zvláštní části opisu, jelikož došlo k úpravě údajů postupem dle § 4a odst. 2 ZRT (zůstaly jen součástí úschovny dokumentace; viz níže).
70. O procesní použitelnosti sdělení Rejstříku trestů z 29. 5. 2023 a zaslaných podkladů rovněž nemůže být pochyb. Soud opakovaně upozorňuje na § 74 odst. 1 věta čtvrtá s. ř. s. a dále na postoj samotného Rejstříku trestů, který nejprve žalované (v dopise z 5. 9. 2022) a poté i soudu sdělil, že informace o dřívějším odsouzení cizozemským soudem, resp. o jeho výmazu jsou součástí úschovny dokumentace ve smyslu § 16c ZRT (součástí úschovny se tyto údaje dle posledního sdělení Rejstříku trestů staly *v důsledku informace o následné změně tohoto odsouzení*, přičemž Rejstřík jistě nejlépe ví, jaké údaje v úschovně dokumentace shromažďuje). ZRT upravuje možnost poskytnutí údajů i z úschovny dokumentace. V souladu s § 16c odst. 2 se poskytnou osobě, jež se týkají, soudu, ministerstvu spravedlnosti nebo orgánům činným v trestním řízení. Zákon zde tedy rozlišuje orgány činné v trestním řízení a soudy – zjevně tím rozumí soudy obecně, nejen soudy

trestní. Jak zmínil již Rejstřík trestů, možnost poskytování údajů z úschovny byla upravena novelou č. 126/2003 Sb. Také důvodová zpráva k této novele přitom uvádí, že poznatky z praxe ukazují, že zmíněné údaje jsou požadovány k nahlédnutí zejména osobami, jichž se tyto údaje týkají. *V mnoha případech jsou požadovány též soudy nebo Ministerstvem spravedlnosti pro jiná řízení než řízení trestní* (původně se jednalo o § 16b, zákonem č. 306/2009 Sb. přesunuto do § 16c).

71. Informace byly tudíž poskytnuty na základě zákona, k tomu příslušným orgánem a oprávněnému subjektu. Předmětnou úpravu poskytování údajů soud neshledal nijak protiústavní. Umožňuje poskytnutí údajů přesně stanovenému okruhu subjektů, mj. soudu. Soud si tyto skutečnosti vyžádal jen pro účely soudního řízení, jež nadto inicioval sám žalobce, jehož se údaje týkají. Tyto skutečnosti nejsou zveřejněny a nedostanou se k nim ani neoprávněné třetí osoby. Nedochozí tak k nepřipustnému zásahu do práv žalobce na ochranu soukromí a informačního sebeurčení. Byl to ostatně žalobce, jenž takovému postupu mohl předejít tím, že by vysvětlil skutečnosti nasvědčující jeho stíhání, resp. odsouzení v Rakousku (třeba i doložením informace o zahlázení odsouzení). V žádném případě tak nelze hovořit ani o obcházení úpravy poskytování opisu z evidence rejstříku trestů, resp. o tom, že by si kdokoli mohl vyžádat neveřejné informace jinak obsažené jen v neveřejném opise. Je tomu tak již jen proto, že tyto údaje už vůbec v opise z evidence rejstříku trestů žalobce obsaženy nejsou.
72. Soud tak dílčím způsobem uzavírá, že má za prokázané, že se žalobce dopustil drogového trestného činu, za který byl v roce 2017 v Rakousku pravomocně odsouzen – ani z vyjádření Rejstříku trestů, ani z notifikace ECRIS, na základě níž byl záznam v České republice vymazán, se nepodává jediná indicie nasvědčující omylu rakouských orgánů. Detailní informace o odsouzení ovšem ani jedna ze stran nepředložila. Z usnesení o předání žalobce do Rakouska lze usuzovat jen na některé obrysy trestné činnosti, z níž byl žalobce původně podezírán (množství necelých 4 kg natě konopí, kterou měl prodat více osobám, nebo že byl původně podezříván jak ze zločinu podle § 28a odst. 1, tak přečinu podle § 27 odst. 1 a 3 SMG). V dalším trestním řízení nicméně mohlo dojít, a také došlo, ke změnám popisu skutku/právní kvalifikace.
73. Jak již však soud naznačil výše, odsouzení samo o sobě nepovažoval za rozhodující skutečnost tohoto případu. Trestný čin měl ostatně žalobce spáchat před téměř 10 lety, byl za něj pravomocně odsouzen před více než šesti lety, jeho odsouzení již nadále není evidováno a patrně tedy bylo zahlázeno – z trestněprávního hlediska se na něj hledí jako by nebyl odsouzen. Prokázání odsouzení žalobce za drogový trestný čin podle § 28a odst. 1 pátý případ SMG navíc nevypovídá nic konkrétního o skutečném charakteru a závažnosti tohoto jednání (žalobce podle všeho ani nebyl odsouzen za přečin podle § 27 SMG, pro nějž byl rovněž předán).
74. To ovšem neznamená, že by bylo možné od odsouzení úplně odhlédnout. I bez znalosti bližších okolností lze poukázat na typovou závažnost drogových trestných činů spojených s obstaráním návykových látek pro jiného (trestný čin podle § 28a SMG je ostatně zločinem, tedy typově závažnějším jednáním). Nejednalo se jinými slovy o ryze bagatelní pochybení, o čemž svědčí i uložený trest odnětí svobody, resp. délka zkušební doby. Žalobce nepochybně odsouzen byl, byl odsouzen k trestu odnětí svobody, byť byl jeho výkon podmíněně odložen, a tuto skutečnost je logicky nutné brát v úvahu při posouzení jeho stavovské bezúhonnosti. Je tomu tak zejména s ohledem na jeho pozdější chování a postoj k této „životní etapě“.
75. Pro úvahy soudu byla totiž rozhodující druhá významná rovina případu, tj. skutečnost, že žalobce odsouzení zatajil a setrvale je popírá. Žalovaná předložila jeho čestné prohlášení z 23. 3. 2015 (k žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů) a ze 3. 4. 2019 (k žádosti o zápis do seznamu advokátů) a dále dvě žádosti o složení advokátní zkoušky z r. 2018. Prohlášení z r. 2015 podle ní žalobce učinil přesto, že musel vědět, že se dopustil jednání majícího znaky trestného činu (musel si být vědom, že takové jednání by mohlo ohrozit důvěryhodnost výkonu advokacie), v r. 2019 učinil prohlášení poté, co byl za předmětný trestný čin již pravomocně odsouzen.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

76. Soud zdůrazňuje, že jak v prohlášení ze dne 23. 3. 2015, tak ze dne 3. 4. 2019 žalobce čestně prohlásil, že a) není trestně stíhán v tuzemsku či zahraničí, b) není a v minulosti nebyl kárně stíhán nebo postížen za porušení tuzemských či zahraničních předpisů upravujících výkon právních povolení a c) nedopustil se žádného jiného jednání, které by mohlo ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu.
77. V přihláškách ke složení advokátní zkoušky z 9. 3. 2018, resp. 18. 12. 2018 pak obdobné body jako v čestných prohlášeních vůbec nejsou. Žalobce v nich tudíž v duchu výše uvedeného nic čestně neprohlašoval. Ve vztahu k otázce bezúhonnosti se tam toliko uvádí, že žalobce přiložil/přiloží výpis z rejstříku trestů, jako povinnou přílohu žádosti. Byť žadatel i při přihlášce k advokátní zkoušce musí prokázat svou bezúhonnost [§ 7 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii], pro posouzení věci budou tedy rozhodná zejména čestná prohlášení, v nichž žalobce čestně prohlašoval konkrétní skutečnosti.
78. Lze připustit, že ta nemusela být ze subjektivního hlediska vědomě lživá. Soud připomíná, že ani v jednom případě žalobce nebyl aktuálně trestně ani kárně stíhán (z ničeho to alespoň nevyplývá), ani dříve nebyl kárně potrestán. Spornou může být podmínka pod písm. c), tj. že se nedopustil jednání, *které by mohlo ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu*. Citovaná podmínka může být subjektivně vnímána různě – ne každé problematické, popřípadě i trestné jednání, zvláště pokud přímo nesouvisí s výkonem advokacie, bude shodně nahlíženo jako ohrožující důvěru veřejnosti či snižující důstojnost a vážnost advokátního stavu. Na druhou stranu žalovaná příhodně poukázala na to, že žalobce je právním profesionálem, a mohl tak předpokládat, že trestný čin, kterého se dopustil, potencialitu stanovených negativních dopadů mít může.
79. Kvalitativní posun v tomto směru podle soudu nastal zejména v momentě, kdy byl žalobce autoritativně potrestán soudem. Potom mu totiž byla závažnost takového jednání formálně signalizována. Za problematické lze proto považovat především čestné prohlášení z 3. 4. 2019, jež bylo činěno poté, co byl žalobce odsouzen, nacházel ve zkušební době a jeho odsouzení bylo stále evidováno. Již výše soud dovodil, že žalobce byl odsouzen za *a priori* nikoli bagatelní čin (pro závěr, že o bagatelní čin šlo, žalobce ani přes výzvu nepředložil žádné podrobnosti svého odsouzení), z pohledu nároků profesní etiky proto bylo žádoucí žalované informaci o spáchaném trestném činu, resp. pravomocném odsouzení (bez ohledu na to, zda k tomu došlo v České republice nebo v cizině) transparentně předestřít. To i tehdy, měl-li žalobce pochybnosti o dopadu odsouzení na důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie, a to tím spíše, pokud v rozhodné době nemůže být ještě řeč o případném zahlazení odsouzení.
80. Jak ukázalo i nynější soudní řízení, žalovaná je v možnosti zjišťování informací (zde z trestních evidencí) o advokátech, advokátních koncipientech, resp. uchazečích o tato povolání značně limitována. Lapidárně řečeno – pokud jí určitou informaci nesdělí sama dotčená osoba či příslušný orgán veřejné moci, nemá moc možnosti se o tom dozvědět. To platí právě i o odsouzení trestním soudem, zvláště pokud k němu dojde v cizině. Žalovaná sice standardně požaduje i výpis z rejstříku trestů, již se ale nedozví o těch jednáních a odsouzeních, která se ve výpisu neobjeví (srov. výše). Díky tomu tak, jak uváděla i sama žalovaná, roste význam čestných prohlášení, které má nad rámec prostého výpisu z rejstříku trestů garantovat bezúhonnost žadatele (jeho širší bezúhonnost stavovskou). Z povahy věci je pak nanejvýš žádoucí, aby čestná prohlášení odpovídala skutečnosti, aby se jednalo o čestné (tj. úplné a pravdivé) potvrzení toho, co se v čestném prohlášení uvádí. Aniž přitom soud hodnotí, zda se žalobce vůbec mohl dopustit přestupku podle § 21 odst. 1 písm. b), c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, resp. podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, tím že by v čestném prohlášení zatajil své odsouzení, sama existence této skutkové podstaty jen dokresluje význam čestných prohlášení vůči správním orgánům.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

81. V této souvislosti nelze nepoukázat ani na zákonnou povinnost advokátů podle § 29 odst. 2 zákona o advokacii bezodkladně, nejpozději do 1 týdne, oznámit žalované veškeré skutečnosti, které by mohly být důvodem k pozastavení výkonu advokacie nebo k vyškrtnutí ze seznamu advokátů (nepochybně tedy i spáchání trestného činu, tím spíše odsouzení za něj). Zákon, stejně jako bod c) čestných prohlášení, zde hovoří o potencialitě, oznámeny by tak měly být nejen skutečnosti, které nutně vedou k vyškrtnutí, ale i ty, u nichž taková možnost existuje – oznámeny *a contrario* nemusí být jen ty skutečnosti, u nichž lze vyloučit, že by vedly k vyškrtnutí. Tato povinnost přitom platí v souladu s § 39 zákona o advokacii přiměřeně i pro advokátního koncipienta; povinnost tak měl žalobce i jako advokátní koncipient.
82. Všechny tyto důvody vedly soud k závěru, že žalobce měl své odsouzení v Rakousku žalované oznámit, a to přinejmenším v souvislosti s podáním čestného prohlášení z 3. 4. 2019. Jinými slovy bylo namístě od něj, jako právního profesionála, požadovat, aby i v případě subjektivních pochybností uvedl, že se dopustil jednání, které mohlo (ne nutně muselo) ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon advokacie nebo snížit důstojnost a vážnost advokátního stavu. Skutečnost, že žalobce své odsouzení (a vůbec to, že se kdy objektivně dopustil trestného činu) popíral i v podáních vůči soudu a při ústním jednání, nadto nenasvědčuje tomu, že by za jeho dřívějším chováním bylo jakési subjektivní přesvědčení, že drogový trestný čin, kterého se dopustil, vůbec nemůže ohrozit důvěru ve výkon advokacie. Spíše svědčí o snaze odsouzení zatajit a zarputile popírat, že k němu došlo.
83. Byl to přitom právě přístup žalobce, který vedl k tomu, že se žalovaná o jeho odsouzení dozvěděla se zpožděním. Žalobce byl zapsán do seznamu advokátů a vykonával advokacii, pokud by ovšem své odsouzení v čestném prohlášení či postupem podle § 29, resp. § 39 zákona o advokacii oznámil, vývoj mohl být odlišný (z následného postupu žalované je zřejmé, že by usilovala o nezapsání žalobce, případně o jeho vyškrtnutí). Žalobce svým jednáním, kdy předložil „čistý“ výpis z rejstříku trestů a zároveň v čestném prohlášení odsouzení v cizině neoznámil, nepoctivě využil prostor, který mu právní úprava evidování odsouzení v cizině (a absence běžného přístupu žalované k popisu z rejstříku trestů) poskytovala – tím získal výhodu, jelikož se vyhnul možným nepříznivým následkům ze strany žalované, a byl zapsán jako advokát. Takový postup nemůže soud aprobovat, popřel by tím totiž význam podávání čestného prohlášení a především by takovým výkladem připustil, že je výhodnější odsouzení zatajit a „hrát mrtvého brouka“, než jej (jako z povahy věci vždy závažné porušení právních předpisů) náležitě oznámit. Žalovaná má pravdu v tom, že žalobce by neměl být v lepší pozici, než jiný advokát (advokátní koncipient), který by takové skutečnosti nezatajil. To je také důvod, proč soud nemohl přihlížet jen k prostému uplynutí pěti let od právní moci odsouzení, jak se žalobce na základě výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu domáhal.
84. Je tomu tak i s přihlédnutím k tomu, že žalobce svůj přístup nezměnil ani v řízení před soudem. Přestože jej soud upozornil, že pro jeho úvahy může být důležitá i určitá sebereflexe, a přestože mu dal v průběhu řízení prostor, aby odsouzení v Rakousku a jeho okolnosti vysvětlil, žalobce odsouzení setrvale popírá. Jeho pozice nadto nutně trpí rozporností, jelikož zároveň poukazuje na možné zahlazení odsouzení. Nejde přitom o to, že by žalobce při popírání existence odsouzení vycházel z jeho zahlazení: např. v podání soudu z 2. 5. 2023 nepochybně mířil i na to, že se objektivně nikdy žádného trestného činu nedopustil, přičemž záznam o jeho odsouzení vysvětloval možným omylem rakouských orgánů (což dalece překračuje význam fikce neodsouzení v případě zahlazení). Kromě toho, soud už výše rozvedl, že samo zahlazení odsouzení pro splnění podmínky bezúhonnosti nepostačuje. Žalobci lze jistě přisvědčit, že odsouzený, jehož odsouzení bylo zahlazeno, není obecně povinen vůči zaměstnavateli (viz žalobcem citované rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2005/2014) a dalším odhalovat dřívější potrestání. Nicméně, pokud není relevantní jen aktuální „beztrestnost“ žalobce (čistý výpis z evidence rejstříku trestů), ale zkoumá se i faktická existence dřívějšího odsouzení, lze stěží připustit, aby žalobce uváděl žalované či soudu nepravdivé informace.

85. Vývoj případu lze tak nejlépe charakterizovat prostřednictvím tzv. efektu sněhové koule, neboť k samotnému odsouzení se postupně „nabalují“ stále další okolnosti. Soud musel vzít všechny tyto okolnosti v úvahu, ve svých podáních i při ústním jednání na ně ostatně více či méně konkrétně poukazovala rovněž žalovaná. Ve svém souhrnu přitom skutečně vyvolávají významné pochybnosti o naplnění podmínky bezúhonnosti, jak ji soud rozvedl výše, tj. o občanské, mravní a profesní zachovalosti žalobce – nezakládají dostatečnou důvěru, že žalobce bude čestně a svědomitě plnit povinnosti advokáta. Soud dodává, že ve svých úvahách nemohl úplně odhlédnout ani od skutečnosti, že žalovaná je stavovskou organizací, vykonávající zájmovou samosprávu (§ 40 odst. 2 zákona o advokacii). Každý zásah do vztahu mezi ní a advokáty nebo koncipienty je proto nutné poměřovat i optikou toho, že je to primárně ona, kdo nese odpovědnost za advokátní stav, jeho funkčnost i důvěryhodnost.
86. Na uvedeném nic nemění ani údajně nerovný přístup žalované k různým advokátům. Žalobce poukázal na dva starší případy advokátů K. (sp. zn. P 12/06) a T. (sp. zn. P 47/16), kteří nebyli žalovanou vyškrtnuti ze seznamu advokátů přesto, že se také dopustili trestné činnosti, a to i v souvislosti s výkonem advokacie (JUDr. K. byl odsouzen za vydírání klienta). K těmto rozhodnutím je předně nutné zdůraznit, že se týkaly vyškrtnutí ze seznamu advokátů, nikoli posouzení podmínky bezúhonnosti při zápisu žadatele. Neřeší proto zcela srovnatelnou situaci. Ze dvou rozhodnutí, v jednom případě navíc starším 15 let, nadto nelze usuzovat na jednotnou a ustálenou rozhodovací praxi – z rozhodnutí sp. zn. P 47/16 nejsou vůbec známy důvody rozhodnutí (neobsahuje odůvodnění), z rozhodnutí sp. zn. P 12/06 vyplývá, že žalovaná zohlednila určité specifické okolnosti případu (jako délku řízení, podání žádosti o milost samotným poškozeným apod.). Kromě toho jsou v nynější věci dány odlišné okolnosti spočívající v přístupu žalobce a jeho popírání a zatajování odsouzení. Aniž soud hodnotí správnost postupu žalované v těchto věcech, je zřejmé, že nerovný přístup žalované tyto podklady nutně nedokládají.
87. Není tomu tak ani u dalších tří důkazů: rozhodnutí sp. zn. K 74/2014 a kárných příkazů sp. zn. K 59/2012 a K 168/2009. Ve všech třech případech byli různí advokáti uznáni vinnými z kárného provinění spočívajícího v neoznámení trestního stíhání/odsouzení. V prvním případě nebylo oznámeno podání obžaloby za trestný čin podvodu, ve druhém zahájení trestního stíhání pro trestné činy porušení povinností při správě cizího majetku a zpronevěry a ve třetím odsouzení za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky (v prvním případě byla uložena pokuta 10 000 Kč, v dalších dvou pak kárné opatření napomenutí). Jakkoli se může jevit, že žalovaná k tomuto druhu kárného provinění přistupuje shovívavě, nelze odhlížet od toho, že jde opět o rozdílné situace. Nehledě na to, že stanovení druhu či výše kárného opatření ovlivňuje řada okolností (z rozhodnutí sp. zn. K 74/2014 lze např. dovodit, že žalovaná přihlédla k tomu, že advokát své pochybení uznal). Žalovaná též přiléhavě poukázala na to, že lze vnímat rozdíl mezi „prostým“ neoznámením trestního stíhání a jeho zamlčením, resp. výslovným tvrzením žalobce, že se žádného jednání ohrožujícího důvěryhodnost ve výkon advokacie nedopustil. Ani tato dílčí námitka proto není důvodná.

VI. Závěr a náklady řízení

88. Soud s ohledem na vše výše uvedené uzavírá, že žalovaná nepochybila, pokud žalobci neumožnila složení slibu a odmítla jej zapsat do seznamu advokátů, přičemž tento závěr platí i ke dni vyhlášení tohoto rozsudku. Žalobci se nepodařilo prokázat, že splňuje podmínky zápisu podle § 5 odst. 1 zákona o advokacii, konkrétně podmínku bezúhonnosti, jíž žalovaná v řízení před soudem důvodně zpochybnila. Žaloba není důvodná, proto ji soud podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
89. Nad rámec nezbytného odůvodnění soud dodává, že tento závěr do budoucna neopravňuje žalovanou, aby k případným dalším žádostem žalobce o složení slibu a zapsání do seznamu advokátů přistupovala paušálně. Vycházejí z jejího původního postoje, lze předpokládat, že žalobci umožní opětovný zápis nejpozději po uplynutí 5 let od právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí (byť to zřejmě nebude automatické). Vzhledem k závěrům soudu v této věci bude ovšem povinna i před uplynutím této doby naplnění podmínky bezúhonnosti vždy zkoumat individuálně ve vztahu

Shodu s prvopisem potvrzuje M.P.

ke každé žádosti – musí přihlédnout k faktoru plynutí času, vývoji postoje žalobce ke svému odsouzení apod. Své závěry musí být také schopna přesvědčivě zdůvodnit.

90. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, žalované pak nad rámec její běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly; náhradu nákladů ostatně nepožadovala.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 9. října 2023

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu